

การส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน

BOOSTING MORAL FOR YOUTH USING COOPERATIVE AND TEAM BASED LEARNING

ประกายทิพย์ พิชัย¹, ชซาพิมพ์ สัมมา², วาสนา ดวงใจ³, ผกาทิพย์ สุระบุตร⁴, ศลาขนันท์ หงษ์สวัสดิ์⁵
Prakaithip Pichai¹, Chasapim Samma², Watsana Duangchai³, Phakatip Surabut⁴, Salakanan Hongswat⁵
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม¹, โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา², โรงเรียนศิขรภูมิพิสัย³,
โรงเรียนไพโรจน์ธรรมคุณวิทยา⁴, สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดราชบุรี⁵
Prakaithip888@gmail.com¹

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน และศึกษาผลการใช้กระบวนการ กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 150 คน แบบแผนการทดลองเป็นแบบ Pre-test and Posttest Design (One - Group) วัดก่อนและหลังการทดลอง ในการศึกษาผลการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะก่อนทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองได้รับแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมสำหรับเยาวชน 2) ระยะทดลอง กลุ่มทดลองได้ใช้กระบวนการ มี 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การให้ความรู้ ความคิดของคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ที่ถูกต้อง และ 2) การฝึกความคิด วิเคราะห์ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ โดยใช้วิธีฝึกการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการฝึกการเรียนรู้แบบใช้ทีมเป็นฐาน และ 3) ระยะหลังการทดลอง กลุ่มทดลองได้รับแบบประเมินความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมสำหรับเยาวชนเช่นเดียวกับก่อนการทดลอง วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจคุณธรรม ใช้สถิติทดสอบที (*t*-test) ผลการวิจัยปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมสำหรับเยาวชน หลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยมากกว่า ก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 การวิจัยได้ข้อสรุปว่า กระบวนการที่พัฒนาขึ้น มีผลทำให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมด้วยหลักคิดที่มีเหตุผลเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การส่งเสริมคุณธรรม, คุณธรรมเชิงสัมพัทธ์, การเรียนรู้แบบร่วมมือ, การเรียนรู้แบบทีมเป็นฐาน

Abstract

The purposes of this research are to develop a process of boosting moral for youth program using cooperative and team based learning approaches, and to test the comparative experiments in the program effectiveness on cognition of relative moral. Qualified 150 youths, on the voluntarily basis, participated in the study. The Pre-test and Posttest Design (One - Group) are employed for this investigation. The study comprises 3 main stages: 1) Pre-experimental stage by using a test of cognition of relative moral; 2) Experimental stage in which Process of boosting moral for youth program using cooperative and team based learning approaches; and 3) Post-experimental stage into Pre-experimental. Differences on the average cognition of the sampling population will be then empirically analyzed and compared using a *t*-test.

The results revealed a statistically significant increase on the average cognition level in the study group during the post-experimental ($p < 0.05$). It can be concluded that this process potentially leads to a mindset change with a greater understanding on cognition of relative moral.

Key words: Boosting Moral, Relative Moral, Cooperative Learning, Team Based Learning

บทนำ

ปัจจุบันเทคโนโลยีและนวัตกรรมเจริญก้าวหน้าส่งผลกระทบต่อวิถีความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคนในสังคมสมัยใหม่ ทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางวัตถุกับจิตใจที่เน้นบริโภคนิยมและวัตถุนิยม ที่แข่งขันสูงเพื่อความสะดวกสบาย ทำให้ได้ในเรื่องที่ต้องการด้านวัตถุอย่างไร้คุณธรรม หากคนในสังคมมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความเสื่อมทางจิตใจ เช่น การทุจริตคดโกง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ก็ก่อให้เกิดความเดือดร้อน รุนแรงเป็นปัญหารุนแรงต่อสังคมภาพรวม ปัจจุบันจึงเกิดวิกฤติด้านคุณธรรม ทั้งนี้ประเด็นสำคัญที่ต้องปลูกฝังและพัฒนาให้เกิดขึ้นกับคนไทยเร่งด่วน คือ การส่งเสริมพัฒนาคุณธรรม ซึ่งการพัฒนาคุณธรรมของมนุษย์เกิดจากกระบวนการทางปัญญา เมื่อมนุษย์เรียนรู้มากขึ้น โครงสร้างทางปัญญาจะเพิ่มพูนขึ้น (Piaget, 1965) ทั้งนี้การศึกษาของไทยในปัจจุบันได้ให้ความสำคัญด้านคุณธรรม ดังแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” (สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์, 2559) โดยการพัฒนาตนเอง และอัตลักษณ์ทางศีลธรรม เป็นองค์ประกอบหลักที่ส่งผลให้โครงสร้างบุคลิกภาพโดดเด่น (Glovinsky, (2005) ดังนั้นการพัฒนา เสริมสร้างคุณธรรมจึงเป็นหน้าที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่ทุกภาคส่วนของสังคมต้องร่วมกันเร่งดำเนินการอย่างจริงจัง อันจะเป็นกลไกสำคัญขับเคลื่อนสู่คนในชาติ

โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคุณธรรมสำหรับเยาวชนให้มีหลักคิดอย่างมีเหตุผล วิเคราะห์ แยกแยะ พฤติกรรมที่ควรกระทำ หรือพึงละเว้นได้ ซึ่งเยาวชนต้องได้รับการเรียนรู้ ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดความตระหนักรู้ในคุณธรรม เพราะเยาวชนทุกคนมีโอกาสเป็นผู้นำที่จะรับผิดชอบสังคมและบ้านเมืองในอนาคต แม้ที่ผ่านมาภาครัฐมีมาตรการเอาผิดขั้นรุนแรงกับผู้กระทำผิด เช่น การทุจริต ช้อราชฎร์ บังหลวง ได้มีการรณรงค์ในรูปแบบต่าง ๆ มีความพยายามศึกษาวิธีป้องกัน ปราบปราม หรือปลูกจิตสำนึก แต่ปัญหาคนขาดคุณธรรมก็ยังคงปรากฏเป็นข่าวให้รับรู้เป็นประจำ ทั้งนี้มีการศึกษาเกี่ยวกับคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การศึกษาพฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้น ที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม (ตวงรัตน์ วาห์สะ, 2012) หรือการศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเอง จังหวัดระยอง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 (ทัศนียา แสนทิพย์, 2559) หรือแม่ในระดับผู้นำก็มีการพัฒนาองค์การโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 (ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน, นลินณัฐ ดีสวัสดิ์, 2560) และจริยธรรมในการตัดสินใจกับการพัฒนาองค์การ (กมลพิพัฒน์ ขนิสิทธิ์, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน, นลินณัฐ ดีสวัสดิ์, 2560) ที่ได้กล่าวถึงการศึกษาแบบจำลองการตัดสินใจเชิงจริยธรรมในองค์การแบบเน้นความผันแปรกับประเด็นปัญหาและแบบเน้นปฏิสัมพันธ์

ทั้งนี้กรอบแนวคิดหลักเพื่อวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับการมีคุณธรรม โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน จะพิจารณาพฤติกรรมค่อนข้างยากสำหรับเยาวชน โดยการศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่เน้นสร้างเสริมคุณธรรมเชิงเดี่ยว ซึ่งขาดหายไปในการที่ให้ความสำคัญมาก คือ การปูพื้นฐานความรู้ ความคิด ความเข้าใจในกรอบหลักคิดของคุณธรรมสากล หรือคุณธรรมเชิงสัมพันธ์อย่างถูกต้อง (ศรุต นาควิษระ, 2553) บทบาทการสอนของครูในด้านการศึกษาทางศีลธรรมได้ตรวจสอบผลกระทบของทฤษฎีที่ไม่ชัดเจนเกี่ยวกับแนวทางการสอนศีลธรรมของครูชาวฟินแลนด์ (Rissanen, Kuusisto, Hanhimaki & Timi, 2017) ทำให้หลายคนสงสัยเพราะไม่สามารถแยกแยะพฤติกรรมอย่างไร จึงเรียกว่า มีคุณธรรม เนื่องจากเป็นนามธรรม เช่น คนทำความดี อธิบายให้เข้าใจได้ตรงกันได้อย่างไร เมื่อหลักวิธีคิดไม่ชัดเจนจึงทำให้การเสริมสร้างคุณธรรมที่มุ่งเน้นคุณธรรมเชิงเดี่ยว โดยข้ามขั้นตอนการให้ความรู้ ความคิดรวบยอด ให้เข้าใจเนื้อหาคุณธรรมเชิงสากล หรือคุณธรรมเชิงสัมพันธ์

การส่งเสริมคุณธรรมเชิงเดี่ยว โดยขาดการปูพื้นฐานให้เข้าใจหลักคิดของคุณธรรมเชิงสากล หรือคุณธรรมเชิงสัมพันธ์อย่างถูกต้อง อาจส่งผลกระทบต่อเชิงลบได้ เช่น คุณธรรมเชิงเดี่ยวด้านความกตัญญู ที่สังคมไทยปลูกฝังให้รู้จักตอบแทนผู้มีพระคุณ ดังกรณีมีบุคคลให้เงินกับเรา แต่ด้วยการถูกปลูกฝังให้ตอบแทนผู้มีพระคุณ เมื่อเขาให้เราไปทำพฤติกรรมที่ไม่ดี จึงยอมกระทำพฤติกรรมไม่ดี มิเช่นนั้นอาจกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ หรือพุทธศาสนิกชนต้องไม่ทำผิดศีล 5 จึงเรียกว่า ทำดี ถ้าเราเห็นเด็กถูกทำร้ายแล้วไม่ช่วยเหลือ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ได้ทำผิดข้อใดของศีล 5 พฤติกรรมดังกล่าวจะเรียกว่า เป็นการทำความดี ตามที่

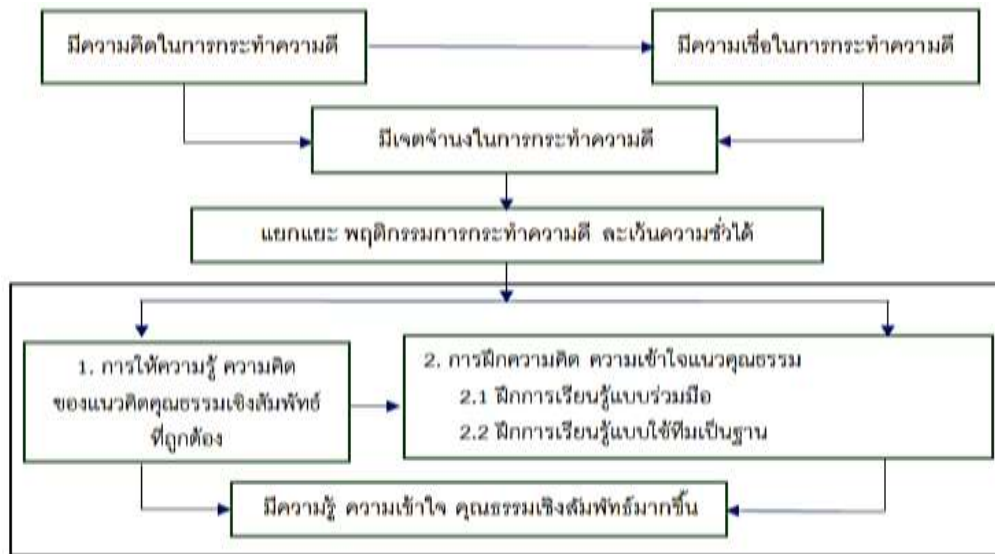
กำหนดของศีล 5 ได้หรือไม่ นี่เป็นเพียงตัวอย่างบางส่วนที่มีผลกระทบจากการเน้นการส่งเสริมคุณธรรมเชิงเดี่ยว โดยข้ามขั้นการให้กรอบแนวคิดหลักให้มีความรู้ ความเข้าใจ วิเคราะห์แยกแยะพฤติกรรมตามแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ของ ศรุต นาควัชร (2553)

แม้การศึกษาที่ผ่านมาอ้างอิงหลายแนวคิดทฤษฎีเพื่อการพัฒนา ส่งเสริมคุณธรรม เช่น ทฤษฎีของโคลเบิร์ก (Kolberg, 1964) ที่อธิบายเกี่ยวกับเหตุการณ์เลือกพฤติกรรมอย่างหนึ่งในสถานการณ์ที่ขัดแย้งกันระหว่างความต้องการส่วนบุคคลและกฎเกณฑ์ของกลุ่มสังคม หรือทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ดวงเดือน พันธุนาวัน, 2539) ที่แสดงจิตลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจของพฤติกรรม ซึ่งอธิบายปัจจัยสาเหตุ หรือระดับขั้นที่ใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาคุณธรรม แต่ถ้าไม่ปูพื้นฐานกรอบหลักคิดของคุณธรรมสากล หรือคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ ให้ช่วงวัยที่เป็นเยาวชนเข้าใจอย่างถูกต้องก่อน ก็มีผลทำให้การวิเคราะห์ แยกแยะพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรือไม่พึงประสงค์ไม่ชัดเจน การศึกษานี้จึงนำแนวคิด เนื้อหาแนวคิดของคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ หรือ SRUTE Model ของศรุต นาควัชร (2553) มาใช้ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน

แนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ (Relative Moral) ได้ให้คำจำกัดความของ คุณธรรม คือ เจตจำนงอันแน่วแน่ที่จะประพฤติตนอันคำนึงถึงผู้อื่น หรือส่วนรวม โดยพิจารณาระดับของส่วนรวมเป็นหลักเสมอ หมายความว่า การกระทำเพื่อตนเอง หรือเพื่อส่วนรวมระดับที่เล็กกว่า ต้องไม่ทำให้ส่วนรวมระดับที่ใหญ่กว่าเสียหาย โดยมีหลักคิดในการตัดสินใจเลือกกระทำในผลประโยชน์ทับซ้อนในระดับที่ต่างกัน ทั้งนี้คำว่า “ส่วนรวม” ได้แบ่งเป็น 5 ระดับ โดยใช้ตัวย่อคือ SRUTE ตามลำดับดังนี้ 1) ตัวตน (S: Self) 2) ญาติสนิท มิตรสหาย พวกพ้อง (R: Relative) 3) หน่วยงาน องค์กร (U: Unit) 4) ประเทศ หรือกลุ่มประเทศ (T: Territory) และ 5) มวลมนุษยชาติ และสิ่งแวดล้อม (E: Earth)

ตามแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ ได้แบ่งการกระทำ เป็น 3 ระดับ คือ 1) ระดับความดี คือ การกระทำเพื่อผู้อื่น หรือประโยชน์ส่วนรวมและต้องไม่ทำให้ระดับที่ใหญ่กว่าเดือดร้อน โดยการกระทำความดีในระดับส่วนตน ก็ต้องไม่ทำให้ใหญ่กว่าเดือดร้อน เช่น ครอบครัวยุติพี่น้อง เพื่อน หรือพวกพ้อง หรือหากการกระทำเพื่อองค์การ ต้องไม่ทำให้ระดับประเทศ หรือกลุ่มประเทศเดือดร้อน 2) ระดับความชั่ว คือ การกระทำที่ทำให้คนอื่น หรือส่วนรวมเดือดร้อน และ 3) ระดับปกติ คือ การกระทำเพียงเพื่อตนเอง แต่ไม่ทำให้คนอื่น หรือส่วนรวมเดือดร้อน ซึ่งไม่เรียกว่า เป็นการกระทำความดี โดยหลักการสำคัญในการพิจารณาการกระทำ “ต้องพิจารณาที่เจตนา ไม่ใช่พิจารณาที่ผลของการกระทำ” เช่น สมศรีช่วยครูล้างจาน เพื่อต้องการให้ครูรัก แต่สมรทิพย์ ช่วยครูล้างจาน เพราะต้องการแบ่งเบางานให้กับครู เมื่อพิจารณาเจตนาของทั้งสองคนแล้ว สามารถวิเคราะห์ได้การมีคุณธรรมได้ว่า สมรทิพย์ทำความดี เพราะทำเพื่อคนอื่น ส่วนสมศรีมีเจตนาทำเพื่อตนเองที่ต้องการให้ครูรัก แต่ไม่ทำให้คนอื่นเดือดร้อน จึงเป็นการกระทำในระดับปกติ หรือสมาชิกแก๊งมาเฟีย หรือผู้มีอิทธิพลมีความรักองค์กร หรือแก๊งของตน จนสามารถสละชีพตนเองได้ กรณีเทียบเคียงกัน ทหารเรือที่ยอมตายเพื่อเรือรบ แต่มาเฟียทั้งแก๊งไม่ยอมตายเพื่อชาติ แต่ทหารยอมตายทั้งลำเพื่อชาติ เมื่อพิจารณาระดับคุณธรรม สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมด้านคุณธรรมได้ว่า ระดับผลประโยชน์ของแก๊งมาเฟีย จะหยุดอยู่ที่การกระทำเพื่อประโยชน์ของพวกพ้อง (Relative) หรือองค์กร (Unit) ส่วนระดับผลประโยชน์ของทหารเรือ จะก้าวขึ้นสู่ระดับผลประโยชน์ของประเทศชาติ (Territory) ทั้งนี้ก็เพราะ เหตุผลเชิงคุณธรรมของทหารเรืออยู่ในระดับที่สูงกว่า

ดังนั้นจึงนำแนวคิด เนื้อหาของคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์มาใช้ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ทั้งนี้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนร่วมมือและช่วยเหลือกันทำงานเป็นทีม โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามความสามารถเพื่อผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกส่วนรวม มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และช่วยเหลือกันเพื่อให้งานที่รับผิดชอบบรรลุตามวัตถุประสงค์ (Johnson and Johnson, 1991) ส่วนการเรียนรู้แบบใช้ทีมเป็นฐาน (Team Based Learning) เน้นการให้ความร่วมมือการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ ฝึกความรับผิดชอบเป็นทีมเล็กตามความสามารถของบุคคลเสริมทักษะสัมพันธ์ภาพการทำงานเป็นทีม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (สิรินารถ จงกลกลาง, 2551) รู้จักคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาร่วมกัน ทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ เกิดการกระตุ้นให้รับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) เมื่อผ่านกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานแล้ว จะช่วยให้เยาวชนมีหลักคิด วิเคราะห์ สามารถแยกแยะพฤติกรรมควรกระทำ หรือพึงละเว้นได้ โดยมีกรอบแนวคิดของการวิจัยดังกล่าว

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1) เพื่อพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน และ 2) เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน โดยเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ คุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง ที่ใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ได้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้และทีมเป็นฐาน
2. ได้วิธีการใหม่ที่เป็นขั้นเป็นตอน ใช้เวลากระชับในการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน
3. เป็นแนวทางให้หน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ สามารถนำกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน ไปประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริม พัฒนาบุคคล หรือองค์กรด้านคุณธรรม

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เพื่อพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน มีวิธีดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ดำเนินการ 4 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการพัฒนา ส่งเสริมคุณธรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

ขั้นที่ 2 กำหนดแนวคิด และจุดมุ่งหมาย ในการพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน

ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบและสร้างกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ที่นำแนวคิดการจัดการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมของ ศรุต นาควัชระ (2553) มาใช้ในกระบวนการดังกล่าว ที่ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ บูพื้นฐานแนวคิด เนื้อหาคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ที่ถูกต้อง และได้รับการฝึกการคิดวิเคราะห์พฤติกรรม จากตัวอย่างต่าง ๆ เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ แยกแยะพฤติกรรมได้อย่างมีเหตุผล ตามหลักการ แนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ และ 2) การ

ฝึกความคิด ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ โดยใช้วิธีฝึกการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) (Johnson and Johnson, 1991) ที่ให้เยาวชนแต่ละคนฝึกความเข้าใจในเนื้อหาแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ ด้วยการฝึกการถ่ายทอดเนื้อหาคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ และให้แบ่งทีมวางแผน แบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมร่วมกัน ให้กับนักเรียนรุ่นน้องที่โรงเรียน ในกิจกรรมนี้ กำหนดให้สมาชิกในกลุ่มช่วยกันแต่งสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรมเชิงเดี่ยว ใน 5 ระดับ ของ SRUTE จากนั้นฝึกการเรียนรู้แบบใช้ทีมเป็นฐาน (Team Based Learning) (สิรินารถ จงกลกลาง, 2551) โดยให้เยาวชนฝึกการถ่ายทอดความรู้ด้านคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ ด้วยการฝึกประสบการณ์จริงที่เยาวชนรุ่นพี่ จะไปสอนคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ให้กับรุ่นน้องในโรงเรียน ตามหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกในกลุ่ม ส่วนกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละฐาน เยาวชนรุ่นพี่นำเรื่องสถานการณ์คุณธรรมเชิงเดี่ยว 5 ตัวอย่าง ในแต่ละฐานที่ได้เตรียมไว้ เช่น ฐานความซื่อสัตย์ ฐานความมีวินัย ฐานความเสียสละ ฐานความกตัญญู ฐานความอดทน ฐานการไม่พูดปด เป็นต้น ให้รุ่นน้องวิเคราะห์พฤติกรรม ภายใต้กรอบหลักคิดการวิเคราะห์ คุณธรรมเชิงสัมพันธ์

ขั้นที่ 4 นำกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานที่สร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน จากนั้นนำกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานที่ผ่านการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว นำไปทดลองกับเยาวชน ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง 20 คน และประเมินผลความพึงพอใจของกระบวนการ จึงได้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน

ตอนที่ 2 การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้วัดความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน

ตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน มี 5 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดกลุ่มตัวอย่าง 2) กำหนดแบบแผนการวิจัย 3) กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 5) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการกำหนดกลุ่มกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 (สพม.1) ปีการศึกษา 2560 ที่มีลักษณะตามเกณฑ์ที่กำหนด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจาก 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนศึกษานารี โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ โรงเรียนวัดนวลนรดิศ และโรงเรียนมัธยมวัดรางบัว ที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จำนวน 200 คน จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยจับฉลาก ได้กลุ่มทดลอง จำนวน 150 คน การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ Pre-test and Posttest Design (One - Group) (Edmonds & Kennedy, 2013, p. 49) การศึกษาผลการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะก่อนทดลอง โดยให้กลุ่มทดลองได้รับแบบวัดความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน
2. ระยะทดลอง กลุ่มทดลองได้ใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน กระบวนการมี 2 ขั้นตอน คือ 1) การให้ความรู้ ความคิดของคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ที่ถูกต้อง และ 2) การฝึกความคิด ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ โดยใช้วิธีฝึกการเรียนรู้แบบร่วมมือและวิธีฝึกการเรียนรู้แบบใช้ทีมเป็นฐาน
3. ระยะหลังการทดลอง วัดความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชนเช่นเดียวกับระยะก่อนการทดลอง

แบบแผนการทดลองแบบ Randomized Pre-test and Posttest Control Group Design

การสุ่มเข้ากลุ่ม	กลุ่ม	การวัด ก่อนการทดลอง	ตัวแปรที่จัดกระทำ การทดลอง	การวัด หลังการทดลอง
R	E	O _{E1}	X	O _{E2}

Time ←—————→

สัญลักษณ์ที่ใช้ อธิบายดังนี้

R หมายถึง การสุ่มกลุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่มทดลอง (จากอาสาสมัคร 200 สุ่มได้ 150 คน)

E หมายถึง กลุ่มทดลอง

X หมายถึง ตัวแปรที่จัดกระทำสำหรับกลุ่มทดลอง ได้แก่ กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และทีมเป็นฐาน

O_{E1} หมายถึง วัดความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชนของกลุ่มทดลอง ก่อนได้รับกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และทีมเป็นฐาน

O_{E2} หมายถึง วัดความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชน ของกลุ่มทดลอง หลังได้รับกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และทีมเป็นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกระทำทดลองคือ กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ และทีมเป็นฐาน

2. เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชน ที่ทดสอบก่อนการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน (Pre-test) และหลังการใช้กระบวนการ (Posttest) แบบวัดความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชน มีจำนวน 25 ข้อ ปรับปรุงมาจากแบบวัดคุณธรรม จริยธรรมของ ศรุต นาควัชระ (2553) ลักษณะเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม แล้วให้เลือกตอบ เป็นแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) โดยได้ตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า CVI ที่กำหนดค่า > 0.80 ขึ้นไป (Polit & Beck, 2008) เป็นเกณฑ์ยอมรับความตรงเชิงเนื้อหา ได้ค่า CVI คือ 25/25 เท่ากับ 1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ได้ค่าตั้งแต่ 0.450 - 0.826 มีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 8.986 ตัวอย่างแบบวัดที่เป็นสถานการณ์เช่น วิทยะดาเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุกรุณาทักทายกับหน่วยงานย่อยต่าง ๆ ในสังกัด การซื้อขายแต่ละครั้งใช้เงินจำนวนมาก ซึ่งก่อนการจัดซื้อมีตัวแทนขายจากบริษัทหนึ่งมาเสนอจะให้ส่วนลด 20% เป็นเงินสดแก่ผู้ซื้อ ขณะที่บริษัทที่ 2 เสนอของที่มีคุณภาพดีกว่า แต่มิได้เสนอส่วนลดให้ เมื่อคำนวณส่วนลดที่จะได้จากบริษัทแรก เป็นเงินมากกว่าที่ซื้อของที่วิทยะดาและลูกต้องการ กรณีดังกล่าว ถ้าข้าพเจ้าเป็นวิทยะดาจะซื้อของจากบริษัทที่ 2 เพราะเกิดผลดีแก่ส่วนรวมมากกว่า คำตอบที่ให้เลือกคือ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 ปีการศึกษา 2560

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2560 โดยสุ่มโรงเรียน จำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนวัดนวลนรดิศ โรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ โรงเรียนมัธยมวัดรางบัว และโรงเรียนศึกษานารี จากนั้นรับสมัครอาสาสมัคร เข้าร่วมการวิจัย จำนวน 200 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายโดยจับฉลากได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ใช้วิเคราะห์การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ใช้สถิติทดสอบที (t-test)

สมมติฐานของการวิจัย

ความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์สำหรับเยาวชน ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน แตกต่างกัน

ผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น โดยการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน วิเคราะห์ค่าความตรง ผลการวิเคราะห์ทุกคน ให้คะแนนความเหมาะสมในระดับ 3 และ 4 จำนวน 15 ข้อ ได้ค่า CVI คือ 15/15 เท่ากับ 1.0 แสดงว่า กระบวนการที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองกับเยาวชนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างแล้ว ประเมินความพึงพอใจของกระบวนการ เทียบกับเกณฑ์ประเมิน ที่ระดับ 4.92-5 (Johnson & Christensen, 2004, p. 171) แสดงว่า เยาวชนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อกระบวนการมากที่สุด จึงได้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ทั้งหมด 3 กิจกรรม ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การให้ความรู้ ความคิดของแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ที่ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 1 การให้ความรู้ แนวคิด เนื้อหาของคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์

ขั้นตอนที่ 2 การฝึกความคิด ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์

กิจกรรมที่ 2 การฝึกการเรียนรู้แบบร่วมมือ

กิจกรรมที่ 3 การฝึกการเรียนรู้แบบใช้ทีมเป็นฐาน

2. การศึกษาผลการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานที่พัฒนาขึ้น โดยเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพัทธ์ ในกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน มีดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละของเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะ	จำนวน (n=150)	ร้อยละ
1. กลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง	150	100
2. กลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง	150	100
3. เพศ		
ชาย	32	21.3
หญิง	118	78.7
รวม	150	100
4. โรงเรียน		
วัดนวลนรดิศ	45	30.0
สตรีวัดอัมรินทร์	49	32.7
วัดรางบัว	31	20.7
ศึกษานารี	25	16.7
รวม	150	100.0
5. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
มัธยมศึกษาปีที่ 4	49	32.7
มัธยมศึกษาปีที่ 5	70	46.7
มัธยมศึกษาปีที่ 6	31	20.7
รวม	150	100.0

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปกลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน จำแนกเป็น เพศชาย 32 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3 และเพศหญิง 118 คน คิดเป็นร้อยละ 78.7 เป็นเยาวชนที่มาจากโรงเรียนวัดนวลนรดิศ จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 โรงเรียนสตรีวัดอัมรินทร์ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 32.7 โรงเรียนวัดรางบัว จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 20.7 และโรงเรียนศึกษานารี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน ก่อนและหลัง ใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ด้วยสถิติทดสอบที สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (*t*-test) ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน ก่อนและหลัง ใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน

	ค่าเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน					
	<i>n</i>	<i>M</i>	<i>S.D</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p</i>
ก่อนทดลอง	150	4.11	0.38	291	3.79*	< 0.001
หลังทดลอง	150	4.61	0.49			

**p* < 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน หลังการทดลอง ที่ได้ใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน (*M* = 4.61, *S.D* = 0.49) มากกว่าก่อนการทดลอง (*M* = 4.11, *S.D* = 0.38) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานที่พัฒนาขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับคุณธรรม แนวคิด ทฤษฎี ของการศึกษาที่ผ่านมา ทำให้ได้ข้อสังเกตชัดว่า วิธีการต่าง ๆ ที่นำไปใช้ส่งเสริม พัฒนา ปลูกจิตสำนึกด้านคุณธรรมนั้น มุ่งเน้นคุณธรรมเชิงเดี่ยว เช่น ความกตัญญู การรักษาศีล 5 หรือการไม่พูดปด เป็นต้น โดยข้ามขั้นตอนสำคัญ คือการปูพื้นฐานหลักแนวคิดของคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ก่อน ให้มีความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้อง ซึ่งทำให้สามารถวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการทำความดี ความชั่วหรือพฤติกรรมที่ปกติได้ ตามแนวคิดที่ได้อธิบายคำว่า คุณธรรม คือ เจตจำนงอันแน่วแน่ที่จะประพฤติตนที่คำนึงถึงผู้อื่น หรือส่วนรวม โดยพิจารณาระดับของส่วนรวมเป็นหลัก โดยการกระทำเพื่อตนเอง หรือเพื่อส่วนรวมระดับที่เล็กกว่า ต้องไม่ทำให้ส่วนรวมระดับที่ใหญ่กว่าเสียหาย ทั้งนี้มีหลักคิดที่ช่วยแยกแยะพฤติกรรมกรรมมีคุณธรรม ที่เป็นการกระทำในผลประโยชน์ทับซ้อนในระดับที่ต่างกัน มี 5 ระดับ คือ 1) ตัวตน 2) ญาติสนิท พวกพ้อง 3) หน่วยงาน องค์การ (Unit) 4) ประเทศ (Territory) และ 5) มวลมนุษยชาติ และสิ่งแวดล้อม (Earth) ทั้งนี้การกระทำมี 3 ระดับ คือ 1) ระดับความดี คือ การกระทำเพื่อผู้อื่น หรือประโยชน์ส่วนรวมและต้องไม่ทำให้ระดับที่ใหญ่กว่าเดือดร้อน 2) ระดับความชั่ว คือ การกระทำที่ทำให้คนอื่น หรือส่วนรวมเดือดร้อน และ 3) ระดับปกติ คือ การกระทำเพียงเพื่อตนเอง แต่ไม่ทำให้คนอื่น หรือส่วนรวมเดือดร้อน ซึ่งต้องพิจารณาการกระทำที่เจตนา ไม่ใช่ที่ผลของการกระทำ (ศรุต นาควัชระ, 2553) เมื่อเข้าใจแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพันธ์แล้ว จึงเข้าสู่ขั้นตอนการส่งเสริมคุณธรรมเชิงเดี่ยวในด้านต่าง ๆ เช่น การตรงต่อเวลา การมีน้ำใจช่วยเหลือคนอื่น การมีความเมตตา เป็นต้น ด้วยวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ซึ่งมีผลทำให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจคุณธรรม สามารถวิเคราะห์ พฤติกรรมดี ชั่ว ปกติได้

ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ (ศรุต นาควัชระ, 2553) มาใช้ในกระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน และประยุกต์วิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Johnson & Johnson, 1991) และทีมเป็นฐาน (สิรินารถ จงกลกลาง, 2551) เพื่อให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น จึงได้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานประกอบด้วย 2 ขั้นตอน มี 3 กิจกรรม คือขั้นตอนที่ 1 มี 1 กิจกรรม คือ กิจกรรมการให้ความรู้ ความคิดของคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ที่ถูกต้องและขั้นตอนที่ 2 มี 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมฝึกการเรียนรู้แบบร่วมมือ และกิจกรรมฝึกการเรียนรู้แบบใช้ทีมเป็นฐาน จากผลการวิจัยได้ข้อค้นพบว่า กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานมีผลให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมเพิ่มมากขึ้น สามารถวิเคราะห์ แยกแยะพฤติกรรมที่เป็นการทำความดี ความชั่วหรือปกติ ด้วยหลักคิดที่มีเหตุผลตามแนว คิดของศรุต นาควัชระ จึงได้จัดทำเป็นคู่มือการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน

2. การเปรียบเทียบผลการใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ปรากฏว่า ความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์สำหรับเยาวชน ในกลุ่มทดลอง หลังใช้กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน เยาวชนกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมเชิงสัมพันธ์มากกว่าก่อนใช้กระบวนการ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างได้รับการถ่ายทอดความรู้ แนวคิด หลักการวิเคราะห์คุณธรรมเชิงสัมพันธ์ให้เข้าใจถูกต้องแล้ว จึงได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน ที่เป็นวิธีที่เน้นการฝึกคิด วิเคราะห์ด้วยตนเองเกี่ยวกับคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ โดยทุกคนต้องสามารถถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ ให้คนอื่นเข้าใจอย่างถูกต้องได้ อีกทั้งกิจกรรมได้เน้นการทำงานเป็นทีม ให้มีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและส่วนรวม ทุกคนมีความสำคัญและได้ฝึกประสบการณ์จริงในการถ่ายทอดความรู้คุณธรรมเชิงสัมพันธ์ให้กับเยาวชนรุ่นน้อง ตามฐานการเรียนรู้ที่ให้แต่ละฐานยกตัวอย่างสถานการณ์แล้วให้รุ่นน้องได้ฝึกคิด วิเคราะห์ภายใต้กรอบหลักคิดของคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ จึงทำให้สามารถวิเคราะห์ แยกแยะพฤติกรรมที่เรียกว่า การทำความดี ความชั่ว หรือปกติ ได้เข้าใจอย่างถูกต้อง ซึ่งทำให้เยาวชนรุ่นพี่ที่ถ่ายทอดความรู้ให้กับกลุ่มรุ่นน้อง ได้เน้นย้ำความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรมซ้ำ ๆ อีกทั้งกิจกรรมที่เยาวชนรุ่นพี่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับรุ่นน้องตามฐานการเรียนรู้ต่าง ๆ ทำให้เขารู้สึกภูมิใจที่เป็นตัวอย่างให้กับรุ่นน้อง และได้แสดงออกที่เหมาะสมกับช่วงวัย อีกทั้งวัฒนธรรมไทย มีหลักการสำคัญที่ควรรักษาไว้ คือ ผู้น้อยเคารพผู้ใหญ่ และผู้ใหญ่มีน้ำใจให้ผู้น้อย ซึ่งเป็นคุณธรรมเชิงเดี่ยวที่ต้องส่งเสริม การที่เยาวชนรุ่นพี่ จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชนรุ่นน้อง แสดงความมีน้ำใจของผู้ใหญ่ที่มีต่อผู้น้อย ส่วนของเยาวชนรุ่นน้องย่อมเกิดความเคารพเยาวชนรุ่นพี่ และที่สำคัญอีกประการ คือ ทำให้เยาวชนรุ่นพี่ได้เรียนรู้ในฐานะเป็นผู้ให้ ซึ่งแตกต่างจากการเป็นผู้รับ สอดคล้องกับกรวิจัยของ ศรุต นาควิริยะ (2553) ได้ศึกษาการจัดการเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม โดยกลุ่มทดลองที่เป็นรุ่นพี่ หลังการทดลอง ที่ใช้กิจกรรมให้รุ่นพี่ไปทดลองสอนความรู้คุณธรรมจริยธรรมให้กับรุ่นน้อง ผลการศึกษาปรากฏว่า เยาวชนรุ่นพี่มีความรู้ ความเข้าใจคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น

สรุป

กระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐานที่ได้พัฒนาขึ้น มีผลทำให้เยาวชน หลังได้รับกระบวนการดังกล่าว มีความรู้ ความเข้าใจหลักการแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ และสามารถวิเคราะห์พฤติกรรมด้านคุณธรรมที่เป็นผลประโยชน์ทับซ้อน แยกแยะพฤติกรรมที่เป็นการทำความดี ความชั่ว หรือปกติได้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. การพัฒนากระบวนการส่งเสริมคุณธรรมสำหรับเยาวชน โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือและทีมเป็นฐาน เป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยส่งเสริม พัฒนาคุณธรรมที่เน้นบุคคล หากต้องการให้เกิดประโยชน์มากขึ้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นผู้นำขององค์การควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้บุคคลเกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับคุณธรรม
2. ควรศึกษาวิธีการสอนคุณธรรม โดยนำแนวคิดคุณธรรมเชิงสัมพันธ์ไปใช้กับกลุ่มบุคลากรในสถานศึกษา องค์การ หรือหน่วยงานต่างๆ

เอกสารอ้างอิง

- กมลพิพัฒน์ ขนิสิทธิ์; เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน; และ นลินณัฐ ดีสวัสดิ์. (2560). จริยธรรมในการตัดสินใจกับการพัฒนาองค์การ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 11(26): 162-172.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2539). *ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม การวิจัยและการพัฒนาบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงรัตน์ วาฬสะ. (2012). พฤติกรรมความซื่อสัตย์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 9 จังหวัดนครปฐม. *Veridian E-Journal*, 5(2): 643-669.
- ทัศนียา แสนทิพย์. (2559). *การศึกษาความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนนิคมสร้างตนเองจังหวัดระยอง 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ลิขิตา เฉลิมพลโยธิน, เฉลิมชัย กิตติศักดิ์นาวิน, นลินณัฐ ดีสวัสดิ์. (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์การโดยใช้พรหมวิหาร 4. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี*. 11(26): 162-171.
- ศรุต นาควิษระ. (2553). การเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชนที่จะเป็นผู้นำ. *วารสารข้าราชการ*. 55(5): 33-38.
- สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์. (2559). *แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (2560-2564)*. สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2560, www.bps.sueksa.go.th.
- สิรินารถ จงกลกลาง. (2551). รูปแบบการสอน Team Base Learning. *วารสารวิชาการสี่มาจารย์*. 21(43): 86-91.
- Edmonds, W. A., & Kennedy, T. D. (2013). *An applied reference guide to research designs Quantitative, Qualitative, and Mixed Methods*. Beverly Hills: Sage Publications.
- Glovinsky, I. (2005). Moral Development, Self, and Identity. *Journal of Developmental & Behavioral Pediatrics*. 26: 160.
- Johnson, B., & Christensen, L. (2004). *Educational Research. Quantitative, Qualitative and Mixed Approach*. 2nd ed. New York: Pearson Education.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1991). Learning together and alone: Cooperative, competitive, and individualistic learning. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall. *Journal of Education and Practice*.
- Kohlberg, L. (1964). Development of Moral Character and Moral Ideology. In M.L. Hoffman & L.W. Hoffman (Eds) *Review of Child Development Research*, Vol.1. Hartford, C.T.: Connecticut Printer.
- Piaget, J. (1965). *The Moral Judgment of the Child*. New York: Free Press.
- Polit, D. F., & Beck, C. T. (2008) *Nursing research: Generating and assign evidence for nursing practice*. 8th ed. Philadelphia: Lippincott. 423.
- Rissanen, I., Kuusisto, E., Hanhimaki, E. & Tirri, K. (2017). The Implications of Teachers' Implicit Theories for Moral Education: A Case Study from Finland. *Journal of Moral Education*. 47: 63-77.

Translated Thai References

- Bantumnavin, D. (1996). *Ethical Tree Theory, Research and Personnel Development*. 2th ed. Bangkok: Chula Press. (in Thai)
- Chalermpholyotin, L., Kittisaknavin, C.;& Deesawat, N. (2017). Leadership and Organization Development by using Principles of Four Brahmavihara. *Journal of Thonburi University*. 11(26): 162-171. (in Thai)
- Chanisit, K.; Kittisaknavin, C.;& Deesawat, N. (2017). Ethical Decision Making and Organization Development. *Journal of Thonburi University*. 11(26): 142-155. (in Thai)
- Jongkolklang, Sirinat. 2008). Teaching of Team Base Learning. *Simajarn Journal*. 21(43): 86-91. (in Thai)
- Nakvatchara, Srute. (2008). Menagement for The Youths of Leader. *Journal of Puplic Servant*. 55(5): 33-38. (in Thai)
- Office of Strategy and Planning Decision. Office of The Permanent Secretary Ministry of Education. (2016). Education Planning of Ministry of Education, No.12, Retrieved December, 25, 2017, from www.bps.sueksa.go.th. (in Thai)
- Santhip, T. (2016). Students Self Discipline of Student Nikom Sang Yon Eng Chang Wat Rayong 4 School Rayong Primary Edcation Service area Office 1. (Master of Education Thesis, Education Administration, Burapha University. (in Thai)
- Wasa, T. (2012). Honesty Behavior of Level III Students in Secondary Schools Under the Secondary Education Service area office 9, Nakhon Pathom District. *Veridian E-Journal*. 5(2): 643-669. (in Thai)